

SVENSKA C1- DEL 2

Tisdagar 7.00-8.30

Fredagar 7.00-8.30

Hur mår du idag?

Berätta om din helg. Vad har du gjort?

Prata, prata, prata

Vad är det första du lägger märke till hos en person?

Vad betyder framgång för dig?

Tror du på ödet?

Kerstin Thorvall – långt ifrån lagom

115 »

Kerstin Thorvall (1925–2010) lämnar knappast någon av sina läsare oberörd. Hon bryter mot normen för hur en kvinna "ska" vara och skriver öppet om det. Thorvall kallar sig aldrig feminist men är en förebild för många kvinnor.

Kerstin Thorvall föds som enda dottern till läroverksadjunkten Åke Thorvall och småskolläraren Thora. Fadern är manodepressiv och dör redan som 46-åring, då Kerstin är 11 år. Thorvall utbildar sig till modetecknare och börjar sin karriär som illustratör på olika mode-magasin. Efter en tid får hon även uppdrag som skribent för veckopress och tidskrifter. Hon kommer att skriva över 60 böcker, däribland barn- och ungdomsböcker, bilderböcker, dikter, vuxenromaner samt kåserier och reportage.

År 1959 debuterar Thorvall som barn- och ungdomsförfattare med *Boken till dig* som blir en bibel för en hel generation flickor. Boken riktar sig till tonåringar och ger svar på en mängd frågor, allt från praktiska tips gällande utseende, bantning och klädvård till resenemang om hur det är att bli vuxen. Thorvall skriver en rad ungdomsböcker, flera av dem med någon av sina fyra söner som förlaga. Kerstin Thorvall blir tidigt erkänd för sina barn- och ungdomsböcker och tilldelas priser för dessa.

Romanen *Det mest förbjudna* kommer ut 1976 och skildrar en medelålders kvinnas lust och sexualitet på ett mycket öppet sätt. Boken innehåller dessutom ett skoningslöst porträtt av modern där

I bildade kulturella sällskap
känner jag mig som ett ogräs
som av misstag kommit in i
blomstertäppan.

hon framstår som en förtryckare och livsförnekare. Huvudpersonen gör revolt genom att leva ut sin sexualitet med många, mestadels unga män. Läsarna, främst kvinnor, hyllar boken, men kritikerna är inte nådiga. Expressens litteraturkritiker, Björn Nilsson, skriver bland annat: "Kjolen åker upp och ner, upp och ner. Säg vad man vill om Kerstin Thorvall, men på latsidan ligger hon icke."

Trots att 1970-talet är ett sexuellt frigjort decennium anses Thorvall ha brutit mot ett tabu genom att blanda lust och åtrå med ångest och klimakterievallningar. Den allmänt accepterade sexuella frigjordheten tycks framför allt gälla unga människor som har fri sex för nöjes skull. Själv skriver Thorvall: "Jag kan inte leva utan det förbjudna. Jag kan inte bli vanlig och trevlig och normal. Det kommer aldrig att bli möjligt för mig att stanna belåten i radhuslycka och barnbarnsstickningar. Stygg dotter. Otrogen hustru. Dålig mor." Den skoningslösa kritiken tar henne hårt och hon lider av att inte bli tagen på allvar. I ett brev skriver hon: "I bildade kulturella sällskap känner jag mig som ett ogräs som av misstag kommit in i blomstertäppan."

Först i pensionsåldern vinner Thorvall erkännande från kritiker i och med romanen *När man skjuter arbetare*. Boken är baserad på föräldrarnas äktenskap och berättar om den blyga skoghuggardottern Hilma som blir livligt uppvaktad av Sigfrid Tornvall, en charmerande man ur en högre samhällsklass. Hilma uppmanas av Sigfrids föräldrar att gifta sig med Sigfrid. Vad de blivande svärföräldrarna inte berättar för Hilma är att Sigfrid lider av en allvarlig manodepressiv sjukdom. Detta gör att Sigfrid enligt lag inte får gifta sig på grund av risken att hans sjukdom ska gå i arv. Familjen Tornvall anser dock att en enkel arbetarflicka kan offras för sonens skull. Vid tiden för bröllopet

Lyssna utan bok

Lyssna med bok

Textboken s. 310-312

hamnar Sigfrid i en manisk fas och under bröllopsnatten våldtas Hilma av sin make. Dottern Signe föds och hos modern utvecklas ett nervöst, pedantiskt tvång att putsa och hålla rent. Hon vaktar Signe från alla faror och plågas av en ständig oro för att dottern ska ärva makens sjukdom.

Romanen följs av *I skuggan av oron* som skildrar Thorvalls förhållande till sin mor efter faderns död och därefter *Från Signe till Alberte*. Den sistnämnda handlar om Thorvalls komplicerade liv som maka och mor, då hon periodvis lämnar sina barn på grund av depressioner och andra psykiska problem.

I en av Thorvalls senare romaner, *Upptäckten*, beskriver hon med humor och sarkasm det ångestfyllda i att åldras. Även här är hon självutlämnande och berättar om sin fåfänga kamp mot åldrandet och hur det är att vara beroende av hemtjänsten.

Kerstin Thorvall plågas genom livet av skuldkänslor, ångest och depressioner. Hon menar att moderns överdrivna omsorger och förmaningar om att Kerstin skulle akta sig för allt som kunde vara farligt, resulterade i att hon till slut trodde att hela livet var en enda stor farlighet. Thorvall uppsöker psykiatriska kliniker, men avstår från psykofarmaka eftersom hon är rädd att de ska skada hennes kreativitet. Om hon inte kan skriva kan hon heller inte försörja sina söner och de män hon i perioder lever med. Istället säger hon sig döva sin ångest med sex.

*

Kerstin Thorvall spränger gränser. Genom att berätta om sådant ingen annan vågar tala offentligt om, banar hon väg för kvinnor och andra som tidigare inte fått sina röster hörda. Hon skriver om de svåra tonåren och hur det är att växa upp med en mor hon inte tycker om. Och hur hon som vuxen ofta väljer männen och sitt arbete framför barnen. Som äldre kvinna beskriver hon det jobbiga i att förlora sin attraktionskraft, men ändå ha kvar sin sexlust. Många minns Kerstin Thorvall som en ärlig, modig, excentrisk och mycket konstnärligt begåvad person som inte lämnade någon oberörd.

Läs texten tillsammans.

Finns det ord som behöver översättas?

Textboken s. 310-312

F Berätta för varandra om det ni tyckte var intressant eller viktigt.
Motivera.

6 Drömmen om livet

Kristian Gidlund (1983–2013), trummis i bandet Sugarplum Fairy och journalist påbörjar sin första cellgiftsbehandling i mars 2011. Diagnosen är cancer i magsäcken och läkarna har gett beskedet att utgången är oviss. Gidlund startar bloggen *I kroppen min*, där han öppenhjärtigt skriver om sin kamp mot cancer. Det är en kamp som Gidlund förlorar och han avlider knappt 30 år gammal. Efter hans död publiceras hans bloggtexter i bokform med titeln *I kroppen min – Resan mot livets början och alltings slut*.

Om Kristian Gidlund

Frilansjournalist och trummis i popbandet Sugarplum Fairy. Lider av obotlig magsäckscancer och skriver om sina upplevelser av livet och sjukdomen i den uppmärksammade bloggen *I Kroppen Min – resan mot livets slut och alltings början*. Bloggen har miljontals besök och delar av de nakna, självutlämnande och osentimentala texterna gavs ut som bok under våren 2013. Hittehunden Pysen, vars bakgrund är oklar, är sedan ett par månader hans ständige följeslagare.

Den 17 september 2013 tog canceren Kristian Gidlunds liv. Han blev 29 år.

- Att långsamt dö är en administrativ syssla. Jag märkte upp nycklar, tömde kylskåpet och frysen, rensade i garderoben, i lådor och bland hyllornas böcker. Såg till att räkningarna var betalda. Att mina lösenord till det ena och det andra skulle vara lätta att hitta. Jag har hört att det kallas att dödsstäda, och jag har hört att det är något som äldre människor gör, när de känner att slutet närmar sig.

Kristian Gidlund överlevde en operation men berättar i Sommar i P1 om hur han känner att slutet närmar sig.

- Vi kommer att skiljas åt. Men jag ska göra mitt bästa för att alltid finnas nära. Skräms inte när ni överraskas. Överrumplas. Var inte rädda när en närvaro gör sig påmind. När energierna känns annorlunda. Det kanske bara är jag.

<https://sverigesradio.se/avsnitt/kristian-gidlund>

Svenska C1 del 1

Vad vill ni göra?

Någon önskelitteratur?

Genre?

Serie?

Till nästa lektion

En låt Hov1 Kärleksbrev

Övningsboken s. 203-205

Sommarprat Kristian Gidlund

<https://sverigesradio.se/avsnitt/kristian-gidlund>